

УКРАЇНА: КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Сучасні події в Україні є наслідками конфлікту цивілізацій. З одного боку - європейської, з іншого - євразійської.

Понад 20 останніх років в українському суспільстві порівняно мирно співіснували три основних ментальності: залишкова радянська, російсько-євразійська та українсько-європейська з еволюцією на користь останньої. Саме це спричинило поступове підвищення очікувань українців щодо верховенства права, поваги до прав людини й основоположних свобод.

Водночас, влада четвертого Президента діяла врозріз з цими базисними європейськими цінностями - небачено розквітла корупція, запанували олігархія і тоталітарні методи керівництва, фактично знищена незалежна судова гілка влади, були пограні конституційні права громадян, зокрема на чесні вибори. Протестні настрої у суспільстві останні 4 роки весь час наростали - по мірі того, як зростала прірва між бідними і багатими, скасовувалися пільги ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС, ветеранам війни в Афганістані, ускладнилися умови ведення малого і середнього бізнесу (за оцінками в Україні з цього сектора зникло до 1-1,5 млн юридичних осіб), а також по мірі накопичення кризових явищ в економіці.

Останньою краплею стала неояснена владою різка зміна зовнішньоекономічного і політичного вектора - з євроінтеграції на інтеграцію в євразійські структури, що йшло в розріз із прагненнями більшості українців - опитування 2014 року Центру соціальних та маркетингових досліджень SOСIS та Київського міжнародного інституту соціології показує, що на референдумі 55,2% українців проголосували б за вступ до Європейського Союзу, а 44,8% - до Митного Союзу. Саме це було тією іскрою, яка народила Євромайдан - національно-патріотичні протестні акції в Україні, передусім, проти корупції, соціальної нерівності, свавілля правоохоронних органів та сил спецпризначення, а також на підтримку європейського вектора зовнішньої політики України. Акція спротиву була розпочата 21 листопада 2013 року як реакція на рішення Кабінету Міністрів України про підготовку до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом і значно поширилися після силового розгону демонстрації в Києві вночі 30 листопада. Не почувши голосу народу, влада продовжувала чинити силовий тиск на громадський протест, який в лютому набув збройних форм. У результаті цього загинуло до 100 цивільних активістів Майдану, а також бійці силових підрозділів. Ще й до сьогодні невідомі владці, які віддали наказ снайперам розстрілювати активістів Майдану.

Масовий протест проти розпалювання громадянської війни в Україні, протести міжнародної громадськості, які засудили застосування бойової зброї правоохоронцями, а також, очевидно, страх українських посадовців за вчинене привели до відставки Уряду, а потім до масової втечі десятків депутатів Верховної Ради і Президента В.Януковича за кордон, який ще до цього самоусунувся від виконання своїх обов'язків. У ситуації, що склалася, Верховна Рада як єдиний працюючий орган держаної влади перебрала на себе всю повноту влади в країні, створила нову Парламентську більшість, конституційною більшістю голосів офіційно звільнила з посади В.Януковича, обрала нового голову Верховної Ради, в.о. Президента України, новий Кабінет Міністрів. Триває переформатування влади в областях України. Нова влада заявила про готовність поновити євроінтеграційний процес і підписати Угоду про Асоціацію з ЄС. Що підтримали всі три попередні Президенти України.

Реакція міжнародної спільноти була практично однозначною - вона визнала легітимність нової влади в Україні. Тільки Росія, яка спершу висловлювала сумнів у цьому, в кінці лютого розпочала військову агресію проти України, увівши свої війська в Кримську Автономну Республіку та створюючи ряд прецедентів по дестабілізації обстановки в південно-східних областях України (зокрема захоплення обласних адміністрацій за участі російських громадян). За оцінкою фахівців (Є.Марчук), ми є свідками розгортання РФ на території України складної політико-військової операції "зі створення поясу безпеки на кордоні з НАТО". І ця операція РФ далеко не завершена. Ціна цієї операції Росії для нас - фрагментація України.

Така загальна картина подій постає на момент виходу цього номера журналу в друк. Але в її основі - незавершеність процесу консолідації самого українського суспільства на єдиній світоглядній основі. Перехід до визнання європейських цінностей як першооснови стратегічного бачення майбутнього України на сьогодні не завершений, хоча його тенденції чіткі, особливо серед молодшої генерації українців. Сподіватимемося, що Україна вистоїть у цьому випробуванні і Світ їй у цьому допоможе.

Настав час кожному докласти зусиль для захисту і розбудови Батьківщини - Української Держави.

Редакційна Колегія